

Grzegorz Lorek

LICZEBNOŚĆ PTAKÓW DRAPIEŻNYCH I KRUKA
CORVUS CORAX W OKOLICACH PONIECA
(WIELKOPOLSKA)

ABUNDANCE OF RAPTOR AND RAVEN *CORVUS CORAX* IN THE
VICINITY OF PONIEC (WIELKOPOLSKA, WESTERN POLAND)

Abstract

The study was carried out in 1988 and 1989 on a 108 km² plot (63.5% of arable land, 17.0% of meadows and pastures, 11.9% of woods, and 7.6% of built-up areas). Five species of birds of prey were found to nest. The population of raven increased during three years (1989–92) from 3 to 12–14 breeding pairs and 2–3 nonbreeding flocks of ca 25–35 individuals.

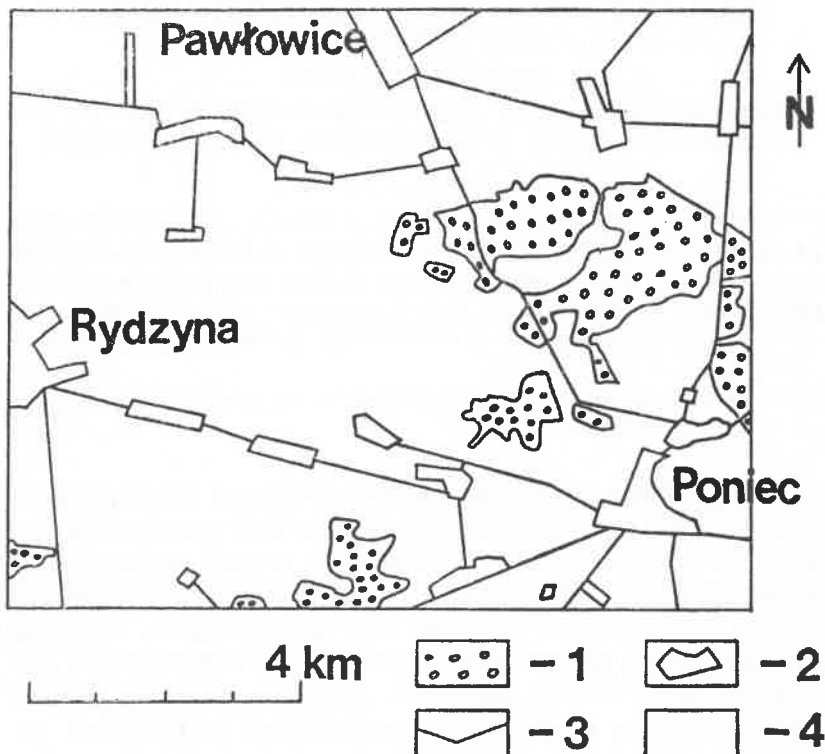
KEY WORDS: birds of prey; Accipitridae; raven; abundance; population increase.

Wstęp. Mimo ogromnego zapotrzebowania na tego typu badania, ciągle nie dysponujemy odpowiednią ilością danych ilościowych dotyczących liczebności dziennych ptaków drapieżnych w Polsce (Tomiałojć, Szymkiewicz 1992). Wobec nieustających nacisków ze strony myśliwych w celu wprowadzenia lokalnego czy okresowego przeprowadzania odstrzałów redukcyjnych myśzołowa *Buteo buteo* i jastrzębia gołębiarza *Accipiter gentilis*, rzetelne dane są niezbędne aby podejmować jakiegokolwiek decyzje.

Praca ta zawiera wyniki takich badań przeprowadzonych w południowej Wielkopolsce.

Teren badań. Badania przeprowadzono na powierzchni próbnej obejmującej 108 km², zlokalizowanej w trójkącie miejscowości Poniec-Pawłowice-Rydzyna w południowej Wielkopolsce (ryc. 1). Teren ten, obejmujący dolinę Rowu Polskiego, miał za-

sadniczo charakter krajobrazu rolniczego. Lasy na powierzchni to 3 kompleksy leśne, z których tylko jeden miał powyżej 500 ha. W drzewostanach przeważa sosna *Pinus silvestris* w różnych klasach wieku. Na całym terenie znajdują się liczne zadrzewienia śródpolne. Lasy stanowią 11,9% powierzchni, łąki i pastwiska 17,0%, ziemie uprawne 63,5%, a tereny zabudowane 7,6%.

Rys. 1. Badana powierzchnia próbna: 1 — lasy i zadrzewienia, 2 — miasta i wsie, 3 — drogi, 4 — tereny bezleśne.

Fig. 1. Sketch map of the sample area: 1 — forests, 2 — towns and villages, 3 — main roads, 4 — woodless area.

Materiał i metody. Zasadnicze badania przeprowadzono w latach 1938 i 1989. Zastosowano metodę absolutną wykorzystaną przez Króla (1985). Od 1 do 30 IV, dwukrotnie przeszukano

dokładnie całą powierzchnię, starając się wyszukać wszystkie gniazda ptaków drapieżnych i kruka *Corvus corax*. W maju i czerwcu przeprowadzono po 1 kontroli mającej ocenić efekty lęgów. W związku ze silnym wzrostem liczebności kruka w Polsce (L. Tomiało — inf. ustna), dodatkowo w IV 1992 przeprowadzono ocenę liczebności tego gatunku na badanej powierzchni.

Wyniki. Najliczniejszym gatunkiem był myszołów, który gnieździł się w liczbie 13 i 12 par. W 1989 roku, gniazda jednej pary nie znaleziono mimo 3-krotnego stwierdzenia jej obecności w terytorium. Pozostałe gatunki były nieliczne i czasem gnieździły się tylko w jednym roku badań (tab. 1). W 1988 roku, nad łąkami w dolinie Rowu Polskiego, 14 czerwca obserwowano parę błotniaków łąkowych *Circus pygargus*, a 15 czerwca, samca tego gatunku. Być może para ta gnieździła się w tym miejscu. Przed badaniami (w roku 1986 i 1987) na powierzchni gnieździła się 1 para kobuza *Falco subbuteo*.

Tab. 1. Liczebność ptaków drapieżnych i kruka *Corvus corax* na badanej powierzchni.

Tab. 1. Abundance of raptors and raven *Corvus corax* on the studied plot.

Gatunek Species	Liczba par Number of pairs	
	1988	1989
Myszołów <i>Buteo buteo</i>	13	12
Gołąbciarz <i>Accipiter gentilis</i>	1	1
Kania rdzawa <i>Milvus milvus</i>	—	1
Trzmielojad <i>Pernis apivorus</i>	1	1
Błotniak stawowy <i>Circus aeruginosus</i>	1	2
Kruk <i>Corvus corax</i>	2	3

Kruk w latach 1988 i 89 gnieździł się w liczbie 2 i 3 par. W 1992 roku na podstawie liczby znalezionych czynnych gniazd (7), obserwacji silnie zaniepokojonych par (2), par z pokarmem (3) lub pojedynczych osobników w biotopie lęgowym (2) liczebność kruka oceniono na 12—14 par. Obserwowano też żerujące w otwartym terenie 2—3 stadka (25—35 osobników) składające się prawdopodobnie z ptaków nielegowych.

Uzyskane zagęszczenia w przypadku myszołowa i gołębiarza należą do niskich w skali kraju (Król 1985, Tomiałojc 1990, Piełowski 1991). Na uwagę zasługuje liczebność kruka. Dla tego gatunku w ciągu 3 lat nastąpił aż 3—4 krotny wzrost liczebności.

Stanisławowi Lorkowi i Koledze Piotrowi Sibińskiemu dziękuję serdecznie za pomoc przy wyszukiwaniu gniazd.

LITERATURA

- KRÓL W. 1985. Breeding density of diurnal raptors in the neighbourhood of Susz (Hawa Lakeland, Poland) in the years 1977—79. *Acta Orn.* 21: 95—114.
- PIEŁOWSKI Z. 1991. Liczebność populacji i efekty lęgów ptaków drapieżnych w krajobrazie rolniczym okolic Czempinia (zach. Polska). *Acta Orn.* 26: 107—118.
- TOMIAŁOJC L., SZYMKIEWICZ M. 1992. Zagadnienia ochrony ptaków drapieżnych w Polsce i problem sokolnictwa. (W:) Olaczek R., Tomiałojc L. (red.) *Czynna ochrona zwierząt*: 79—105. PWN, Warszawa.
- TOMIAŁOJC L. 1990. *Ptaki Polski. Rozmieszczenie i liczebność*. PWN, Warszawa.

Adres autora:
ul. Kusza 26
64-125 Poniec